

[Aage Frandsen]

og stemme. Men når der er tale om ikkebestemte indflydelse, har man jo alligevel ikke reel indflydelse i samme omfang. Så er der i høj grad tale om et forsøg på at løse det problem, som man med rette kan sige eksisterer under alle omstændigheder.

Det andet, som man altid også hører, når man taler om, at nu skal man eventuelt indføre direkte demokrati nogle steder, er, at man siger: Jamen vil folk nu stemme? Der er nok ikke nogen, der gider stemme. Nej, det kan da godt være. Da man fik grundloven herhjemme, var der også nogle, der mente, at bønderne ikke gad stemme, og stemmeprocenten i 1849 var heller ikke så flot, som den er i dag. I 1849 var den 32,5 i de kredse, hvor man stemte – der var nogle steder, hvor man kårede – og i 1855 kom vi helt ned på 15,8 pct., det var stemmeprocenten blandt de stemmeberettigede ved folketingsvalg.

Så ud fra de betragtninger kunne man sige: Vi må da vist hellere afvikle det system, for der er jo ikke mange, der stemmer, og så kunne man bruge det princip, som man anvendte ved landstingsvalg med, at man brugte et indirekte valgssystem. Det var der heldigvis ikke så mange der talte om, så man afskaffede trods alt ikke det direkte valg til Folketinget, og det lykkedes da også i forrige århundrede at nå helt op i nærheden af 70 pct. Men ved folketingsvalg har vi været nede på 15,8 pct., godt nok i 1855.

Da man indførte EF-parlamentsvalget, var der også nogle – da var vi måske nogle af dem – der sagde, at folk gider nok ikke stemme. Men de medlemmer af Folketinget, som var tilhængere af direkte valg, begrundede det bl.a. med, at så blev det vigtigere, og det er også pointen for os her. Det bliver vigtigere, når man har direkte valg. I 1979 var stemmeprocenten 47,8, i 1984 52,4, og det vil sige, at der er en tendens til, selv om man starter på et lavere udgangspunkt, at stemmeprocenten stiger, når der er tale om direkte valg. Så jeg synes ikke, man skal bruge det argument med, at folk nok ikke gider at stemme, for så skulle vi også have afskaffet valg til skolenævn eller nu skolebestyrelser. Vi skulle også afskaffe menighedsrådsvalg og valg en række andre steder, hvis det er det, der er argumentet, for dér er stemmeprocenten virkelig lav. Man kan også diskutere, om det ikke er et spørgsmål om, hvor der er noget, der er rigtig vigtigt for os. Selvfølgelig er det vigtigt med me-

nighedsråd, men personlig synes jeg, at ATP's og Dyrftidsfondens dispositioner er lidt vigtigere, og det vurderer jeg ikke kun ud fra et penge-spørgsmål, men også ud fra, hvilken rækkevidde de beslutninger, man træffer, har.

Til dem, der argumenterer for, at der nok ikke er nogen, der vil stemme, må man sige, at det argument har vi hørt før. Det har vist sig, at når man først indfører det direkte valgssystem, kommer stemmeprocenten efterhånden også op, fordi det er et spørgsmål om at gøre tingene betydningsfulde.

Hvordan skal det så foregå? Når vi har sagt »i forbindelse med kommunevalg« er det, fordi kommunerne så kunne få en lille indtægt fra ATP og Dyrftidsfonden. Det er selvfølgelig dem, der skal afvikle og betale det. Når der alligevel skal afholdes valg og der er lokaler til rådighed og folk kommer derhen, kan man lige så godt leje nogle lokaler ud og sige: Derhenne stemmer de altså om LD og ATP's repræsentantskab. Men udgifterne skal selvfølgelig afholdes af dem selv. Så det er en praktisk foranstaltning. Der er ingen grund til at gøre tingene dyre og besværligere end højst nødvendigt.

Hvad er det så for nogle lister, spørger hr. Aagaard. Det ved jeg ikke. Det tror jeg såmænd heller ikke man sagde i 1849. Det var, før man havde lister og partier. Men vi har lavet modellen ud fra, at der kommer lister. Det er derfor, vi bruger kommunalvalglovens principper. Man kunne godt forestille sig, at der var en liste, der sagde, at vi lægger megen vægt på nogle bestemte typer investeringer, f.eks. på investeringer, der gik ud på at begrænse ressourceforbruget, begrænse energiforbruget i virksomhederne. Det er dem, vi vil satse på.

Der kunne være en anden liste, der sagde: Vi vil lægge vægt på, at vi får nogle gode udbetalinger, sådan at man ikke investerer for vildt, for risikofyldt, men sådan mere konservativt – ikke i hr. Aagaards betydning, men lidt tilbageholdende. Sådanne lister kunne også tænkes.

Så kunne der være en liste, som sagde: Vi lægger megen vægt på, at der bliver demokrati på arbejdspladsen, og det vil vi investere i. Sådanne kunne man forestille sig en række lister, der ville komme, og vi ville dele os op på investeringsområdet efter anskuelse. Der kan godt være sammenfald med traditionel partipolitisk opfattelse, men det er ikke givet, at der vil være det. Det kan godt være, at der kunne laves en